

משנה - יומא - רע"ב

פרק א

פרק א - משנה א פרק א - משנה ב פרק א - משנה ג פרק א -
משנה ד פרק א - משנה ה פרק א - משנה ו פרק א - משנה ז פרק
א - משנה ח

פרק ב

פרק ב - משנה א פרק ב - משנה ב פרק ב - משנה ג פרק ב -
משנה ד פרק ב - משנה ה פרק ב - משנה ו פרק ב - משנה ז

פרק ג

פרק ג - משנה א פרק ג - משנה ב פרק ג - משנה ג פרק ג -
משנה ד פרק ג - משנה ה פרק ג - משנה ו פרק ג - משנה ז פרק
ג - משנה ח פרק ג - משנה ט פרק ג - משנה י פרק ג - משנה יא

פרק ד

פרק ד - משנה א פרק ד - משנה ב פרק ד - משנה ג פרק ד -
משנה ד פרק ד - משנה ה פרק ד - משנה ו

פרק ה

פרק ה - משנה א פרק ה - משנה ב פרק ה - משנה ג פרק ה -
משנה ד פרק ה - משנה ה פרק ה - משנה ו פרק ה - משנה ז

פרק ו

פרק ו - משנה א פרק ו - משנה ב פרק ו - משנה ג פרק ו - משנה
ד פרק ו - משנה ה פרק ו - משנה ו פרק ו - משנה ז פרק ו -
משנה ח

פרק ז

[פרק ז - משנה א](#) [פרק ז - משנה ב](#) [פרק ז - משנה ג](#) [פרק ז - משנה ד](#)
[ז - פרק ז - משנה ה](#)

[פרק ח](#)

[פרק ח - משנה א](#) [פרק ח - משנה ב](#) [פרק ח - משנה ג](#) [פרק ח - משנה ד](#)
[פרק ח - משנה ה](#) [פרק ח - משנה ו](#) [פרק ח - משנה ז](#) [פרק ח - משנה ח](#) [פרק ח - משנה ט](#)

[א](#)

[פרק](#)

[פרק א](#) - [משנה א](#)

שְׁבַעַת יָמִים. מִפְּרִישֵׁינָהּ גְדוּל. שְׁכַל עֲבוּדוֹת יוֹם הַכִּפּוּרִים אֵין כְּשֵׁרוֹת אֶלָּא בּוֹ, [יּוֹמָא לֵב: וּבְכַמָּה מְקוֹמוֹת]. שְׁנַאֲמַר גְּבִי יוֹם הַכִּפּוּרִים (וַיִּקְרָא טז) וְכִפֵּר הַכֹּהֵן אֲשֶׁר יִמָּשַׁח אוֹתוֹ. וְהִפְרָשָׁה זֹו, נִפְקָא לֹן מִדְּכָתִיב בְּשִׁבְעַת יָמֵי הַמְּלוּאִים (שָׁם ח) וּמִפְתַּח אֶהֱל מוֹעֵד לֹא תִצְאוּ שִׁבְעַת יָמִים, וְכָתִיב בְּתַרְיָה (שָׁם) כְּאֲשֶׁר עָשָׂה בְּיוֹם הַזֶּה צִוָּה ה' לַעֲשׂוֹת לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם, וְדַרְשׁוּ רַבּוּתֵינוּ, לַעֲשׂוֹת, זֶה מַעֲשֵׂה פְרָה, לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם, זֶה מַעֲשֵׂה יוֹם הַכִּפּוּרִים. שְׁהַכְהֵן הַשּׁוֹרֶף אֶת הַפְּרָה וְהַכְהֵן הָעוֹבֵד בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים שְׁנִיָּהֶם טְעוּנִים הַפְּרָשָׁה מִבֵּיתָם שִׁבְעַת יָמִים כְּמוֹ שֶׁהָיוּ טְעוּנִים אַהֲרֹן וּבְנָיו בְּשִׁבְעַת יָמֵי הַמְּלוּאִים: **לְלִשְׁכַּת פְּלִהֲדָרִין.** פְּקִידֵי הַמְּלָךְ נִקְרְאוּ פְּלִהֲדָרִין. וּמִתּוֹךְ שְׁהַכְהֵנִים הַגְּדוּלִים שֶׁהָיוּ בְּבֵית שְׁנֵי אַחַר שְׁמַעוֹן הַצְּדִיק הָיוּ נוֹתְנִים מְמוֹן כְּדֵי לְשַׁמֵּשׁ בְּכֹהֵנָה גְדוּלָה, וּמִתּוֹךְ שֶׁרְשָׁעִים הָיוּ לֹא הָיוּ מְשַׁלְּמִין שְׁנָתוֹ וְהָיוּ מִתְחַלְּפִין כָּל שְׁנָיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ כְּפִקְדֵי הַמְּלָךְ שֶׁהַמְּלָךְ מַחְלִיפֵן כָּל שְׁנָה, לְכַד נִקְרְאוּ לְשִׁכָּה זֹו לְשִׁכַּת פְּלִהֲדָרִין: **וּמִתְקִינֵין לוֹ.** וּמִזְמִינֵין כֹּהֵן אַחַר לַהֲיוֹת כֹּהֵן גְדוּל תַּחְתָּיו, אִם יֶאֱרַע לוֹ קָרִי אוֹ שָׂאֵר טְמֵאָה: **אִם כֹּהֵן אֵין לְדָבָר סוּף.** אִם כֹּהֵן דְּחִישֵׁת לְמִיתָה אֵין לְדָבָר סוּף, שְׁמָא גַם זֹו תַּמּוּת. אֶלָּא לְטְמֵאָה דְּשְׁכִיחָא חִישֵׁינוּ, לְפִיכֹךְ מִתְקִינִים לוֹ כֹּהֵן אַחַר, לְמִיתָה דְּלֹא שְׁכִיחָא שְׁמִימֵת בְּפִתַע פְּתָאם לֹא חִישֵׁינוּ הַלְכָד אֵין מִתְקִינֵין לוֹ אִשָּׁה אַחֲרָת. וְהַלְכָה פְּחֻכָּמִים:

[פרק א](#) - [משנה ב](#)

הוּא זוֹרֵק אֶת הַדָּם. שֶׁל תְּמִידִים, כְּדֵי שְׁיֵהָא רְגִיל בְּעֲבוּדָה: **וּמִטִּיב אֶת**

הַנְרוֹת. מִדְשָׁנָן מִן הָאֵפֶר שֶׁל הַפְּתִילוֹת שֶׁכָּבוּ: **וּשְׂאֵר כָּל הַיָּמִים.** אִם יִרְצֶה לְהַקְרִיב כָּל קָרְבָּן שֶׁיִּרְצֶה מִקְרִיב, וְאִין אֲנָשִׁי הַמְשַׁמֵּר יְכוּלִין לְעַכֵּב עַל יָדוֹ: **מִקְרִיב חֶלֶק בְּרֹאשׁ.** רֹאשׁ הוּא לְהַקְרִיב כָּל חֶלֶק שֶׁיִּבְחַר: **וְנוֹטֵל חֶלֶק בְּרֹאשׁ.** בְּחֻלְקֵת הַקִּדְשִׁים נוֹטֵל מִנֶּה יָפֵה שֶׁיִּבְחַר לוֹ. וְהֵנִי מְלִי בְּקִדְשֵׁי מִזְבֵּחַ, אֲבָל בְּקִדְשֵׁי גְבוּל אֶחָד כֹּהֵן גָּדוֹל וְאֶחָד כֹּהֵן הַדְּיוּט חוֹלְקִים בְּשָׂוִה:

פֶּרֶק א - מִשְׁנֵה ג

וְקוֹרִין לְפָנָיו. כָּל שִׁבְעַת הַיָּמִים: **בְּסֹדֵר הַיּוֹם.** בְּפָרְשַׁת אַחֲרֵי מוֹת: **אִישִׁי.** אֲדָנִי: **שֶׁמָּא לֹא לְמִדַּת.** בְּמִקְדָּשׁ שְׁנֵי הָיוּ צָרִיכִין לְכַד, שֶׁהָיוּ מְעַמִּידִין כֹּהֲנִים גְּדוּלִים שֶׁאֵינָם מְהַגְנִים עַל פִּי הַמַּלְכוּת, דְּאֵלוּ בְּמִקְדָּשׁ רֹאשׁוֹן לֹא הָיוּ מְעַמִּידִין כֹּהֵן גָּדוֹל אֶלָּא הַגְּדוֹל שֶׁבְּכֹהֲנִים בְּחֻכְמָה בְּנוֹי בְּכַח וּבַעֲשֶׂר, וְאִם לֹא הָיָה לוֹ עֶשֶׂר אָחִיו הַכֹּהֲנִים מְגַדְלִין אוֹתוֹ מִשְׁלָהֶם, שֶׁנֶּאֱמַר (וַיִּקְרָא כֹּהֵן) וְהַכֹּהֵן הַגָּדוֹל מֵאָחִיו, גְּדֻלָּהּ מִשָּׁל אָחִיו: **שֶׁיְהִי מִפִּיר.** מִתְּבוּנָה בְּפַהֲמוֹת הַעוֹבְרוֹת לְפָנָיו לְתַת אֶל לְבוֹ הַלְכוֹת סֹדֵר הַיּוֹם:

פֶּרֶק א - מִשְׁנֵה ד

לֹא הָיוּ מְנִיחִין אוֹתוֹ לְאֹכֵל הַרְבֵּה. אֶפְלוּ מִן הַמֵּאֲכָלִים שֶׁאִין מְבִיאִים לְיַדֵּי חַמּוּם, וּמוֹנְעִים מִמֶּנּוּ לְגַמְרֵי כָּל מֵאֲכָל הַמְּבִיא לְיַדֵּי חַמּוּם וְקָרִי, כְּגוֹן חֶלֶב וּבִיצִים וּבֶשֶׂר שָׁמֶן וַיִּין יֶשֶׁן וְכִיּוֹצֵא בָּהֶן:

פֶּרֶק א - מִשְׁנֵה ה

מְסֻרוֹהוּ זְקֵנֵי בֵּית דִּין. שֶׁקְרָאוּ לְפָנָיו בְּסֹדֵר הַיּוֹם: **לְזִקְנֵי כְּהֵנָה.** לְלַמְדוֹ חֲפִינַת הַקְּטָרֶת, שֶׁנֶּאֱמַר (שָׁם טז) וּמִלֵּא חֲפָנָיו קְטָרֶת סָמִים. וְעַבְדָּה קִשָּׁה הֵיְתָה: **בֵּית אַבְטִינָס.** הֵם הַעֲשִׂים אֶת הַקְּטָרֶת וְכוֹתְשִׁים אוֹתָהּ וּמְעַרְבִין סִמְמָנֶיהָ: **וְהַשְּׁבִיעוּהוּ.** שֶׁלֹּא יִהְיֶה צְדוּקִי לְתַקֵּן הַקְּטָרֶת עַל הַמַּחְתָּה מִבְּחוּץ וּלְהַכְנִיס מִבְּפָנִים {ו}, שֶׁהֵם דוֹרְשִׁין כִּי בְּעֵנָן אֶרְאֶה עַל הַכֹּפֶרֶת (וַיִּקְרָא טז), כִּי בְּעֵנָן עֵשֶׂן הַקְּטָרֶת יָבֵא וְאִז אֶרְאֶה עַל הַכֹּפֶרֶת. וְאִין הַדָּבָר כֵּן, שֶׁהָרִי הַכְּתוּב אוֹמֵר (שָׁם) וְנָתַן אֶת הַקְּטָרֶת עַל הָאֵשׁ לְפָנֵי ה': **הוּא פוֹרֵשׁ וּבוֹכָה.** שֶׁחֲשָׁדוּהוּ לְצְדוּקִי: **וְהֵן פוֹרֵשִׁין וּבוֹכִין.** עַל שֶׁחֲשָׁדוּהוּ. דְּאֶמַר מֵר [שְׁבַת צז]. הַחוּשָׁד בְּכִשְׂרִים לוֹקָה בְּגוּפוֹ {ח}:

פֶּרֶק א - מִשְׁנֵה ו

אִם הָיָה חֶכֶם דוֹרֵשׁ. בְּדָבָר הַלְכָה כָּל לַיִל יוֹם הַכְּפוּרִים, שֶׁלֹּא יִישָׁן וְיִרְאֶה קָרִי. וְאִם תִּלְמִיד הוּא וְלֹא חֶכֶם, שֶׁיּוֹדֵעַ לְהַבִּין וּלְשַׁמֵּעַ דָּבָר הַלְכָה וְאִינוֹ יוֹדֵעַ לְדַרֵּשׁ, דוֹרְשִׁים לְפָנָיו: **בְּאִיּוֹב וּבַעֲזָרָא.** שֶׁהֵן דְּבָרִים הַמוֹשְׁכִים אֶת

פרק א - משנה ז

פְּרָחֵי כְּהֵנָה. בַּחוּרִים שֶׁמֵתְחִיל שְׁעַר זְקֵנִים לַפְּרֹחַ קְרוּיִין פְּרָחֵי: **בְּאַצְבַּע צְרָדָה.** הָאַצְבַּע הַסְמוּכָה לְאַגוּדָל {ט}. וּלְשׁוֹן צְרָדָה, צְרָתָא דְדָא, כְּלוּמַר צְרָתָהּ שֶׁל הָאַגוּדָל הַסְמוּכָה לָהּ, הֵיוּ מַחְבְּרִים הָאַגוּדָל בְּאַצְבַּע הַסְמוּכָה לָהּ וְשׁוּמְטָהּ עַל כַּפוֹ וּמְשַׁמֵּיעַ קוֹל כְּדֵי שֶׁלֹא יִישַׁן כִּהְיוֹן גָּדוֹל: **עֵמֶד.** עַל רִגְלֵי: **וְהִפָּג אַחַת עַל הַרְצָפָה.** שֶׁל שֵׁשׁ, לְהַסִּיר חֲמָם, שֶׁצָּנוּן הַרְגְּלִים מִסִּיר הַשֵּׁנָה. וְהִפָּג לְשׁוֹן הַסֵּרָה, כְּמוֹ מְפִיגִין טַעֲמֹן [בִּיצָה יד]:

פרק א - משנה ח

תּוֹרְמִין אֶת הַמְזִבָּח. תְּרוּמַת הַדָּשָׁן, שֶׁהוּא חוֹתֵה מִן הַדָּשָׁן בְּמַחְתָּה בֵּין רֶב בֵּין מַעֵט, וְנוֹתְנוֹ בְּמִזְרָחוֹ שֶׁל כֶּבֶשׂ וְנִבְלַע שָׁם בְּמִקְוָמוֹ, וְהִיא הֵיחָה תְּחִלַּת הָעֲבוּדָה בְּשַׁחֲרִית: **אוֹ סִמּוֹךְ לוֹ.** סִמּוֹךְ לְקִרְיַת הַגִּבֹּר, אוֹ מְלַפְנֵיהּ אוֹ מְלֶאחֲרֶיהּ: **בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים תּוֹרֵם מַחְצוֹת.** מִשּׁוּם חֲלָשָׁא דְכִהֵן גָּדוֹל, שֶׁעָלִיו לְבַדּוֹ מִטַּל הַכֵּל, צָרִיךְ לְהִשְׁכִּים יוֹתֵר: **וּבְרִגְלִים.** דְּנִפְיֵשִׁי יִשְׂרָאֵל וְנִפְיֵשִׁי קַרְבָּנוֹת וְרַב הַדָּשָׁן בְּמִקּוֹם הַמַּעֲרָכָה, וְצָרִיךְ לְהַעֲלוֹת הַדָּשָׁן מִן הַמַּעֲרָכָה לְמִקּוֹם שֶׁבְּאַמְצַע הַמְזִבָּח שֶׁשְׁמוֹ תַּפּוּחַ, שֶׁלְּשָׁם גַּל גָּדוֹל שֶׁל דָּשָׁן צָבוּר וּמְכוּנָת כְּתַפּוּחַ, הֵיוּ צָרִיכִים לְהִשְׁכִּים יוֹתֵר, וְהֵיוּ מְשַׁכִּימִין מִן הָאֲשַׁמֶּרֶת הַרְאִשׁוֹנָה שֶׁהִיא שְׁלִישׁ הַלֵּילָה: **וְלֹא הֵיחָה קִרְיַת הַגִּבֹּר מַגַּעַת.** בְּרִגְלִים: **עַד שֶׁהֵיחָה עֲזָרָה מְלֶאחָה מִיִּשְׂרָאֵל.** הַמְבִיאִים קַרְבָּנוֹתֵיהֶם לְהַקְרִיבָם מִיַּד אַחֵר תַּמִּיד שֶׁל שַׁחַר:

פרק ב

פרק ב - משנה א

בְּרִאשׁוֹנָה כָּל מִי שְׂרוּצָה לְתֵרִם. כָּל כֹּהֵן שֶׁהוּא מְאוֹתוֹ בֵּית אָב {ב} וְרוּצָה לְתֵרִם אֶת הַדָּשָׁן שַׁחֲרִית, תּוֹרֵם, וְלֹא הֵיחָ פִּיס בַּדָּבָר: **וּבִזְמַן שֶׁהִם מְרַבִּים.** הַבָּאִים לְתֵרִם, זֶה אוֹמֵר אֲנִי תּוֹרֵם וְזֶה אוֹמֵר אֲנִי תּוֹרֵם, זֶה הֵיחָ מְשַׁפֵּטִים: **רְצִים וְעוֹלִים בְּכַבֵּשׂ.** הַמְזִבָּח, שֶׁהוּא שְׁלֵשִׁים וּשְׁתַּיִם אֲמָה אֶרְךָ: **וְכָל הַקּוֹדֵם.** לִיכְנֹס לְתוֹךְ אֶרְבַּע אַמּוֹת עֲלִיוֹנוֹת שֶׁל כֶּבֶשׂ הַסְמוּכוֹת לְרֹאשׁ הַמְזִבָּח, זֶכָה לְתֵרִם. וְזֶהוּ גוֹרְלָם: **וְאִם הֵיוּ שְׁנֵיהֶם שׁוּים.** בְּכַנִּיסָתָם, אֵין אֶחָד מֵהֶם זוֹכֵה לְתֵרִם, אֲבָל מַעֲתָה כָּלָם בָּאֵין לְהִטִּיל גוֹרֵל. וּמֵהוּ הַגּוֹרֵל, הַמְמַנֶּה עַל הַפִּיסוֹת אוֹמֵר לְכָלֶם הַצְּבִיעוּ, כְּלוּמַר הוֹצִיאוּ אֶצְבְּעוֹתֵיכֶם כָּל אֶחָד יְרָאָה אֶצְבְּעוֹ, מִפְּנֵי שֶׁאֲסוּר לְמַנּוֹת אֲנָשִׁים מִיִּשְׂרָאֵל לְפִיכֶךָ הַצָּרְכוֹ לְהוֹצִיא הָאֶצְבְּעוֹת כְּדֵי שֶׁיִּמְנּוּ הָאֶצְבְּעוֹת וְלֹא הָאֲנָשִׁים. וְכִיצַד עוֹשִׂים,

מקיפים ועומדים בעגולא, והממנה בא ונוטל מצנפת מראשו של אחד מהם {ד} וממנו הפיס מתחיל למנות, ומוציא כל אחד אצבעו, והממנה מוציא מפיו {ה} סך ומנין, או מאה, או ששים, הרבה יותר ממה שיש שם כהנים, ואומר מי שיכלה חשבון זה אצלו יזכה. ומתחיל למנות מזה שנטל מראשו המצנפת, וסובב והולך ומונה האצבעות וחוזר חלילה עד סוף המנין, ומי שהמנין כלה בו הוא הזוכה. וכן כל הפיסות שבמקדש: **אחד או שנים**. אצבע אחד אם הוא בריא או שנים אם הוא חולה. שהחולה אינו יכול לכבש אצבעותיו, וכשמוציא אחת יוצאה חברתה עמה, ואין השנים נמנין אלא אחת: **ואין מוציאים אגדל במקדש**. מפני הרמאים, כשיקרב המנין לכלות ויבינו למי יכלה, יוציא זה העומד לפניו שתי אצבעות כדי שימנה לשני בני אדם וימהר המנין לכלות בו, והממנה לא יבין לפי שהאדם יכול להרחיק האגדל מן האצבע הרבה עד שנראה כאצבעות שני בני אדם, מה שאין יכול לעשות כן בשאר אצבעות:

פרק ב - משנה ב

אלא בפיס. זה שפרשנו: **ארבעה פיסות היו שם**. ארבע פעמים ביום נאספים לפיס. ולא היו מפיסים על כלם באספה אחת, כדי להשמיע קול ארבע פעמים שיש עם רב בעזרה, וזהו כבודו של מלך, שנאמר (תהלים נה) בבית אלהים נהלך ברגש:

פרק ב - משנה ג

מי שוחט. את התמיד: **מי זורק וכו'**. כל העבודות הללו בפיס אחד הן. שמי שיכלה בו החשבון כמו שפרשנו, זכה, והוא זורק את הדם למזבח אחר שקבל הדם במזרק, שהזורק הוא המקבל. והסמוך לו שוחט. ואף על פי שהשחיטה קודמת לקבלת הדם, מכל מקום מפני שעבודת הזריקה גדולה מן השחיטה, שהשחיטה כשרה בזר מה שאין כן בזריקה, דמקבלה ואילך מצות כהנה, לפיכך זכה הראשון שהגיע לו הפיס בזריקה, והסמוך לו בשחיטה. והסמוך לשוחט מדשן את המזבח, והסמוך למדשן את המזבח מדשן את המנורה. וכן כלם: **הראש והרגל**. של זמין, בכהן אחד: **ושתי הידים**. בכהן שני: **העקץ**. הוא הזנב והרגל של שמאל, בכהן שלישי: **החזה**. הוא שמן החזה הרואה את הקרקע, וחותרין אותו אילך ואילך בלא ראשי הצלעות: **והגרה**. מקום שהוא מעלה גרה, הוא הצנאר, ובו מחברים קנה הראה עם הכבד והלב. החזה והגרה בכהן רביעי. ושתי הדפנות בכהן חמשי. והקרבנים בששי. והסלת, עשרון למנחת נספו של תמיד בשביעי. והחבתים, חצי עשרון למנחתו של כהן גדול שקרבה עם התמידים בכל יום, שנאמר (ויקרא ו) מחציתה בבקר ומחציתה בערב, בשמיני. והיו, שלשה לגין לנסך התמיד, בתשיעי: **שלשה עשר כהנים זוכין בו**. בפיס זה, שלש עשרה עבודות של כהנים המנויות בהן כפי הסדר הפתוב במשנה: **כדרך הלוכו**. בחייו: **היה קרב**. התמיד. תנא קמא סבר

הטוב והיפה קרב תחלה {ח}, וכן עזאי סבר כדרך הלוכו, הראש והרגל, החזה והגרה, ושתי הידים, ושתי הדפנות, העקץ והרגל {ט}. ואין הלכה בכו
עזאי:

פרק ב - משנה ד

חדשים לקטרת. כד היו מכריזין בעזרה. כלומר מי שלא זכה בקטרת כל ימיו יבא ויפס. ולא היו מניחין למי שזכה בה פעם אחת לשנות בה, מפני שמעשרת, דכתיב (דברים לג) ישימו קטורה באפד וכו' ברוך ה' חילו {י}, ולפי שכל כהן המקטיר קטרת היה מתעשר ומתברך בשבילה, לפיכך לא היו מניחין לשנות בה אדם, כדי שיהיו הכל מתעשרים ומתברכים בה: **חדשים גם ישנים.** מי שזכה בפס פעמים אחרות, ומי שלא זכה בו מעולם, באו והפסו: **מי מעלה אברים מן הכבש למזבח.** כשהיו מוליכין האברים מבית המטבחיים לא היו מוליכים אותם למזבח אלא נותנים אותם מחצי כבש ולמטה במזרח, ומפיסין פיס אחר מי מעלה אותם ממקום הנחתו בכבש למזבח. והיו עושין כן משום ברב עם הדרת מלך:

פרק ב - משנה ה

תמיד קרב. משעת הולכת אברים ואילך קחשיב: **עצמו.** בכל יום תשעה. ששה לאברים ולקרבנים, כדאמרין לעיל, ואחד לסלת. ואחד לחבתין ואחד לין: **ובחג.** שצריך שני נסכין, אחד של יין ואחד של מים, בינן כהן אחד צלוחית של מים: **של בין הערבים.** שבכל יום שנים בינן שני גזירי עצים להוסיף על עצי מערכה, דכתיב (ויקרא א) וערכו עצים על האש, אם אינו ענין לתמיד של שחר, שכבר נאמר ובער עליה הכהן עצים, תנהו ענין לתמיד של בין הערבים, שמוסיפים שני גזירי עצים:

פרק ב - משנה ו

הבשר בחמשה. כאברים של כבש כד אברים של איל: **הסלת.** שני עשרונים היה, בשני כהנים:

פרק ב - משנה ז

במה דברים אמורים. דבעינן כל הני כהנים לכל בהמה ובעינן פיס: **אם רצה להקריב.** כהן יחידי את הכל ובלא פיס {טו}: **הפשטן ונתוחו.** של יחיד ושל צבור שוין להיות כשרים בזר, ואין טענין כהן:

פרק ג - משנה א

אמר להם הממנה. הוא הסגן: צאו וראו. על מקום גבוה שהיה להם במקדש: זמן השחיטה. שהשחיטה פסולה בלילה, שנאמר (ויקרא יט) ביום זבחכם: ברקאי. האיר והבריק השחר: האיר פני המזרח. זמן זה אחר ברקאי דאמר תנא קמא. והלכה כמתניתא בן שמואל: עד שבחברון. אותן העומדין למטה שואלין לו, הגיע האור לחברון, והוא משיב, הן. וכדי להזכיר זכות אבות מזכירין חברון:

פרק ג - משנה ב

שפעם אחת עלה מאור הלבנה. לאו ביום הכפורים קאמר, דאי אפשר לעלות מאור הלבנה סמוך לשחר ביום הכפורים, שהוא בשליש החדש, אלא בסוף אחד מן החדשים כשהלבנה עולה סמוך לעלות השחר ארע זה הטעות, וחששו שמא ביום הכפורים יארע טעות אחר פיוצא בו, לכך הצרכו לכל זה: הורידו כהן גדול. מלתא באנפי נפשה היא. והשתא מהדר להא דתנינן לעיל עד חברון והוא אומר הן. ולאחר שהשיב הרואה הן, היו מורידין כהן גדול לבית הטבילה, שהיה טעון טבילה קדם שישחט התמיד: המסך רגליו. כנוי לנקבים גדולים:

פרק ג - משנה ג

לעבודה. לאו דוקא {ד}: עד שיטבל. שהדברים קל וחמר, ומה כהן גדול המשנה מקדש לקדש, מעבודת חוץ לעבודת פנים ומעבודת פנים לעבודת חוץ, טעון טבילה בין עבודה לעבודה {ה}, זה הבא מפיתו שהוא מחל לקדש לא כל שכן שטעון טבילה: על בית הפרוה. על לשפת בית הפרוה: חוץ מזו. הראשונה, שהיתה בחל {ז} על גבי שער המים, ובצד לשפתו היתה:

פרק ג - משנה ד

סדין של בוץ. כדי שיכיר שעבודת היום בבגדי בוץ, לפי שהוא רגיל לשמש כל השנה כלה בבגדי זהב: ונסתפג. ונתקנח: וקדש ידיו ורגליו. מן הכיור. שצריך לכל חליפות בגדי היום קדוש לפשיטה וקדוש ללבישה. וטבילה ראשונה זו, שהפשיטה של בגדי חל היא, לא הצריך קדוש ידים ורגלים על הפשיטה {ח}: קרצו. שחטו ברב שני סימניו, הכשר שחיטה בלבד: ומרק אחר. וגמר כהן אחר בשחיטה, לפי שאין קבלת הדם כשרה אלא בכהן גדול וצריך למהר ולקבל: על ידו. בשבילו. אי נמי על ידו, אחריו וסמוך

לו, כמו ועל ידו החזיק, בספר עזרא (פרק ג):

פרק ג - משנה ה

בין דם לאברים. לאו דוקא, דהא תנן לעיל וקבל את הדם וזרקו נכנס להקטיר קטרת ולהטיב את הנרות ולהקריב את הראש ואת האברים, אלמא היתה קטרת קרבה בין דם לנרות ולא בין דם לאברים. אלא לא בא התנא עכשיו לומר סדר ההקרבות זו אחר זו איך היו, אבל רצה לומר בלבד שלא היתה זריקת הדם והקרבת האברים רצופים זו אחר זו, שהרי הקטרת היתה מפסקת ביניהן, והוא הדין נמי שהטבת הנרות היתה ביניהן לאחר הקטרת קדם הקרבת האברים: **אסטניס.** שגופו מצנן וקר: **מחמין לו חמין.** בערב יום הכפורים: **ומטילין.** ביום הכפורים לתוך חקק בננן בית טבילתו: **שתפוג.** להסיר צנתו במקצת. כמו מפגיגין טעמן [ביצה דף יד]:

פרק ג - משנה ו

לבית הפרוה. מכשף אחד ששמו פרוה בנאה ונקראת על שמו: **ובקדש היתה.** שטבילה שניה זו עם כל שאר טבילות, חוץ מן הראשונה, טעונות מקום קדוש, כדכתיב (ויקרא טז) ורחץ את בשרו במים במקום קדוש: **רבי מאיר אומר.** פשט תחלה ואחר כך מקדש. ואין הלכה כרבי מאיר: **בגדי לבן.** כתנת, ומכנסים, ואבנט, ומצנפת האמורים בפרשת אחרי מות, שכל עבודות פנימיות היו בהן. ועבודות חיצונות כגון תמידין ומוספין היו בבגדי זהב שהוא משמש בהן כל השנה כלה. ובין כל חליפה וחליפה טעון טבילה ושתי קדושי ידים ורגלים מן הכיור:

פרק ג - משנה ז

פלוסין. בוי דק ויפה הבא מארץ רעמסס, תרגום ירושלמי רעמסס, פלוסא: **הנדואין.** מארץ הודו: **ובין הערבים.** בגדים שלובש להוצאת כף ומחתה: **הכל שלשים מנה.** להכי הדר כללינהו ותנא, לאשמועינן דשלשים מנה סך הכל לומר לך שאם פחת לאותן של שחרית ורבה לאותן של ערבית לית לן בה: **אם רצה להוסיף מוסיף משלו.** ובלבד שיתן אותו תוספת מתנה להקדש:

פרק ג - משנה ח

בין האולם ולמזבח. כל צפון העזרה הנה פשר מן הדין להעמדת הפר, דכלה לפני ה' היא, ולא היו מעמידים הפר בין האולם ולמזבח קרוב להיכל אלא משום חולשא דכהן גדול, שלא יכבד עליו טרח משא מזרק

הדם למרחוק: ראשו לדרום ופניו למערב. בדין היה שיהיה ראשו להיכל, שהוא במערב ואחוריו למזרח, אלא שמא יטיל גללים ויגנאי הוא להראות בית הרעי שלו לצד מזרח, לפיכך היה ראשו לדרום וזנבו לצפון דהכי שפיר טפי, ואמצע גופו בין האולם ולמזרח, ועקם ראשו עד שיהיו פניו למערב: והכהן עומד. ואחוריו למזרח:

פרק ג - משנה ט

בא לו למזרח העזרה. שלא היו מכניסים השעירים בין האולם ולמזרח כשרוצה לתת עליהם גזרות, אלא בעזרה היו עד שעת שחיטה: וקלפי. כלי עץ חלול: של אשפרוע. בוס"א בלע"ז. מין עץ וחשוב הוא: בן גמלא. יהושע בן גמלא כשנתמנה להיות כהן גדול עשאן של זהב:

פרק ג - משנה י

בן קטין. כהן גדול היה: עשה שנים עשר דד לפיור. כדי שיהיו שנים עשר כהנים הזוכים בפיס של תמיד של שחר מקדשים בבת אחת. ואף על פי ששלשה עשר כהנים היו כדאמרן בפרקא בראשונה, לא עשה דד לשוחט, שהשחיטה כשרה בזר: מוכני. גלגל לשקעו בבור, שיהיו מימיו מחברים בבור ולא יפסלו בלינה {כב}: נברשת. מנורה {כה}: שפרשת סוטה כתובה עליה. ולא יצטרך להביא תורה לכתב ממנה פרשת סוטה: ניקנור. שם אדם: נעשו נסים לדלתותיו. שהלך לאלקסנדריא של מצרים להביא דלתות, ובחזרתו עמד סער גדול בים לטבען, נטלו אחת מהן והטילוה בים להקל מעליהם, בקשו להטיל האחרת, אמר להם הטילוני עמה, מיד נח הים מזעפו. כיון שהגיעו לנמל של עכו היתה מבצבצת ויצאה מתחת דפני הספינה:

פרק ג - משנה יא

לא רצו ללמד על מעשה לחם הפנים. שלא היו יודעים שאר אמנין לרדותם מן התנור שלא יהא נשבר, מפני שהיה עשוי כמין תבה פרוצה: לא רצו ללמד על מעשה הקטרת. מכירין היו בעשב אחד ששמו מעלה עשן, וכשהיו מערבים אותו עם סממני הקטרת היה עשן הקטרת מתמר ועולה כמין מקל ולא היה פונה אילך ואילך: פרק בשיר. הכרעת קול נעימה: על מעשה הפתב. קושר ארבעה קולמוסים בארבע אצבעותיו, וכותב שם בן ארבע אותיות כאחת: על הראשונים. בן גמלא ובן קטין, מנבז והילני אמו, וניקנור: ועל האחרונים. בית גרמו ובית אבטינס, הגרס בן לוי ובן קמצר. ואף על גב דבית גרמו ובית אבטינס נתנו טעם לדבריהם שלא רצו ללמד, שמא ילמד אדם שאינו הגון וילך ויעבד לעבודה זרה בכך,

לא קבלו חכמים את דבריהם : {כו} :

פרק ד

פרק ד - משנה א

טָרַף בְּקִלְפֵי. טָרַף חָטָף וְלָקַח פְּתָאם בְּחֻטִּיפָה בְּקִלְפֵי, שֶׁשָּׁנִינוּ לְמַעַלָּה וְקִלְפֵי הֵיחָה שֵׁם. וְלָמָּה בְּחֻטִּיפָה, כְּדִי שֶׁלֹּא יִתְכַּוֵּן לְהַכִּיר בְּמִשְׁמוּשׁוֹ אֵיזָה שֶׁל שֵׁם וַיִּטְלֶנּוּ בְיָמִין, לְפִי שֶׁסִּימֶן יָפָה הִיָּה כְּשֶׁהִיָּה עוֹלָה בְיָמִין : **וְהַעֲלָה שְׁנֵי גוֹרְלוֹת.** אֶחָד בְּיָמִין וְאֶחָד בְּשְׂמָאל. וְהַשְּׁעִירִים עוֹמְדִים אֶחָד לְיָמִין וְאֶחָד לְשְׂמָאל, וְנִתְּן גּוֹרֵל שְׁעָלָה בְּיָמִין עַל שְׁעִיר שֶׁל יָמִין וְגוֹרֵל שְׁעָלָה בְּשְׂמָאל עַל שְׁעִיר שֶׁל שְׂמָאל : **לֵה' חֲטָאת.** שֵׁם הַמִּפְרָשׁ הִיָּה מִזְכִּיר, וְהוּא שֵׁם שֶׁל יו"ד ה"א כְּמוֹ שֶׁהוּא נִכְתָּב : **רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל אוֹמֵר לֹא הִיָּה צְרִיךְ כּו'.** וְאִין הִלְכָה כְּרַבִּי יִשְׁמַעְאֵל : **וְהוּן עוֹנִים אַחֲרָיו.** כְּשֶׁמִּזְכִּיר אֶת הַשֵּׁם :

פרק ד - משנה ב

לְשׁוֹן שֶׁל זְהוּרִית. צָמַר צָבוּעַ אָדָם {ב} : **כְּנָגַד בֵּית שְׁלוּחוֹ.** כְּנָגַד שְׁעַר שְׂיוּצִיאוּהוּ בּוֹ : **וְלִנְשָׁחַט.** הִיָּה קוֹשֵׁר לְשׁוֹן שֶׁל זְהוּרִית כְּנָגַד בֵּית שְׁחִיטָתוֹ, כְּלוּמַר בְּצוּאָרוֹ, וְהַשְּׁתָּא לֹא אֲתִי לְאִתְחַלּוּפֵי בְּשְׁעִיר הַמִּשְׁתַּלַּח, שְׁזָה בְּרֵאשׁוֹ וְזָה בְּצוּאָרוֹ. וְתַרְוִייהוּ בְּשָׂאֵר שְׁעִירִים לֹא מִתְחַלְּפֵי, שֶׁאֵלּוֹ לְשׁוֹן שֶׁל זְהוּרִית קְשׁוּרָה בָּהֶם וּשְׁעִירִים אַחֲרֵים אֵין לְשׁוֹן שֶׁל זְהוּרִית קְשׁוּרָה בָּהֶם : **עוֹיְתֵי פְּשַׁעְתֵי חֲטָאתֵי.** מִתְנִיתִין רַבִּי מֵאִיר הִיא, דְּיִלְיָף מִקְרָא דְכֻתִּיב (וַיִּקְרָא טז) וְהַתְּנֻדָּה עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֶת כָּל פְּשַׁעֵיהֶם לְכָל חֲטָאתָם. אָבֵל חֲכָמִים פְּלִיגֵי עָלֶיהָ וְאָמְרֵי עֲוֹנוֹת אֵלּוֹ זְדוֹנוֹת {ג}, פְּשַׁעִים אֵלּוֹ מִרְדִּים {ד}, חֲטָאוֹת אֵלּוֹ שְׁגָגוֹת {ה}, לְאַחַר שֶׁהַתְּנֻדָּה עַל הַזְּדוֹנוֹת וְעַל הַמִּרְדִּים חוּזַר וּמִתְנַדָּה עַל הַשְּׁגָגוֹת בְּתַמְיָה, אֶלְּא אָמַר חֲטָאתֵי עוֹיְתֵי פְּשַׁעְתֵי. וְכֵן בְּדוֹד הוּא אוֹמֵר (תְּהִלִּים קו) חֲטָאוֹנוֹ עִם אֲבוֹתֵינוּ הָעוֹיְנוּ וְהִרְשַׁעְנוּ. וְהִלְכָה כְּחֲכָמִים. וּמַהוּ זֶה שֶׁאָמַר מֹשֶׁה (שְׁמוֹת לד) נוֹשֵׂא עוֹן וְפָשַׁע וְחֲטָאָה. כִּדְ אָמַר מֹשֶׁה לְפָנֵי הַמֶּקוֹם, בְּשַׁעָה שֶׁיִּשְׂרָאֵל חוֹטְאִים וְעוֹשִׂים תְּשׁוּבָה, עֲשֵׂה לָהֶם זְדוֹנוֹת כְּשְׁגָגוֹת {ו} :

פרק ג - משנה א

מִמָּרִס. מִגִּיס וּמִנְעַר וּמִעָרֵב בּוֹ, שֶׁלֹּא יִקְפָּה כְּשִׁישָׁהָה עַד שֶׁיַּעֲשֶׂה עֲבוֹדַת הַקְּטָרֶת : **עַל הַרְבֵּד הַרְבִּיעֵי.** כָּל שׁוּרָה וְשׁוּרָה שֶׁל אֲבָנֵי הַרְצָפָה קְרוּיָה רְבֵד. וְאִי אֶפְשָׁר לְפָרֵשׁ רְבֵד הַרְבִּיעֵי שֶׁבְּהִיכָל, שׁוּרָה רְבִיעִית שֶׁבְּתוֹךְ הַהִיכָל מִפְּתַח הַהִיכָל וְלִפְנֵים, דְּהָא כְּתִיב (וַיִּקְרָא טז) וְכָל אָדָם לֹא יִהְיֶה בְּאֵהָל מוֹעֵד וְכו', אֶלְּא תַנִּי רְבֵד רְבִיעֵי שֶׁל הִיכָל, כְּלוּמַר רְבֵד הַרְבִּיעֵי שֶׁבְּעֻזְרָה

{ י } , כְּשִׁיּוּצָא מִן הַהִיכָל לְעֶזְרָה מוֹנֶה אֶת הַרְבֵּדִין וּמְנִיחוֹ עַל הַרְבֵּד הַרְבִּיעִי, וְשֵׁם עוֹמֵד הַמְּמַרְס בּוֹ. דָּאֵלוּ בְּתוֹךְ הַהִיכָל אֵי אֶפְשָׁר כְּדָאֲמַרְןָּ : וְחוֹתָהּ . אֶת הַגְּחָלִים וּמְנִיחַ אֶת הַמַּחְתָּה עַד שְׂיַחְפוֹן בְּחַפְנָיו הַקְּטָרֶת וַיִּתֵּן לְתוֹךְ הַפֶּךָ, וְאַחַר כֶּךָ יִכְנִיס כֶּךָ וּמַחְתָּה לְפָנִים :

פרק ד - משנה ד

בְּכָל יוֹם. כְּשִׁחֻתָּה גְּחָלִים מִמַּעֲרָכָה שְׁנִיָּה שֶׁל קְטָרֶת לְהַכְנִיס עַל מִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי לְקְטָרֶת שְׁחָרִית וְעֶרְבִית : **חֻתָּה בְּשֵׁל כֶּסֶף וּמַעֲרָה בְּשֵׁל זָהָב**. וְאֵינוֹ חֻתָּה בְּשֵׁל זָהָב, שְׁחַתִּית הַגְּחָלִים שׁוֹחֶקֶת הַכְּלִי וּמַחֲסֶרְתּוֹ, וְהַתּוֹרָה חֲסָה עַל מִמוֹנָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל { יד } : **וְהַיּוֹם חֻתָּה בְּשֵׁל זָהָב**. שֶׁלֹּא לְהַטְרִיחַ עַל כֹּהֵן גָּדוֹל לְעֵרוֹת מְכֻלֵי אֵל כְּלִי : **כִּבְדָּה**. שֶׁהִיא דְּפָנָה עֵבֶה : **וְהַיּוֹם קִלְהָ**. שֶׁהִיא דְּפָנָה דִּק : **וְהַיּוֹם אֲרָכָה**. כִּדִּי שֶׁתֵּהָא זְרוּעַ שֶׁל כֹּהֵן גָּדוֹל מְסִיעֶתּוֹ : **וְהַיּוֹם אָדָם**. מִזָּהָב הַקְּרוּי זָהָב פְּרוּגִים, עַל שֵׁם שְׂדוּמָה לְדָם פְּרִים { טו } : **פְּרִס**. חֲצִי מָנָה : **דְּקָה מִן הַדְּקָה**. דְּכַתִּיב (וַיִּקְרָא טז) וּמִלֵּא חַפְנָיו קְטָרֶת סָמִים דְּקָה, וּמָה תִּלְמוּד לּוֹמֵר, וְהֵלֵא כֶּבֶר נֹאמֵר (שְׁמוֹת ל) וְשִׁחֶקֶת מִמָּנָה הַדִּק, אֲלֵא לּוֹמֵר לָךְ שֶׁקְטָרֶת שֶׁל יוֹם הַכַּפּוּרִים תֵּהָא דְּקָה מִן הַדְּקָה :

פרק ד - משנה ה

בְּכָל יוֹם עוֹלִין בְּמִזְבְּחוֹ שֶׁל כֶּבֶשׂ. דָּאֲמַר מֵר כָּל פְּנוֹת שְׂאֵתָה פּוֹנֶה לֹא יֵהוּ אֲלֵא דֶרֶךְ יָמִין, שֶׁהוּא לְמִזְבֵּחַ { יח }, שֶׁהָרִי הַכֶּבֶשׂ בְּדָרוֹם, לְכַךְ עוֹלִין בְּמִזְבְּחוֹ שֶׁל כֶּבֶשׂ, שֶׁסְמוּךְ לְפְנוֹת לְיָמִין : **וְהַיּוֹם כֹּהֵן גָּדוֹל**. מִשׁוּם כְּבוֹדוֹ, לְהִרְאוֹת חֲשִׁיבוֹתוֹ שֶׁהוּא כֶּבֶן בֵּית וְהוֹלֵךְ בְּמַקּוֹם שֶׁהוּא חֶפֶץ, מֵה שְׂאִין שָׂאֵר כֹּהֲנִים רְשָׁאִין לַעֲשׂוֹת כֶּן :

פרק ד - משנה ו

בְּכָל יוֹם הֵיוּ שָׁם. בְּמִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן : **אַרְבַּע מַעֲרָכוֹת**. שֶׁל עֲצִים שְׂמַבְעָרִים עֲלֵיהֶם הָאֵשׁ, אַחַת מַעֲרָכָה גְּדוֹלָה שְׂמַקְרִיבִין עָלֶיהָ הַתְּמִיד, וְאַחַת מַעֲרָכָה שְׁנִיָּה שְׂמַמְנָה נוֹטְלִים אֵשׁ לְמִזְבֵּחַ הַקְּטָרֶת, וְאַחַת מַעֲרָכָה שֶׁל קִיּוֹם הָאֵשׁ שֶׁלֹּא תִסּוּר מִשָּׁם אֵשׁ לְעוֹלָם, וְאַחַת מַעֲרָכָה שֶׁל אֲבָרִים וּפְדָרִים שֶׁל תְּמִיד שֶׁל בֵּין הָעֶרְבִים { כ } שֶׁלֹּא נִתְעַפְּלוּ מִבְּעָרֵב וְלֹא נִשְׂרְפוּ כָּל הַלֵּילָה, שׁוֹרְפִין אוֹתָם בְּמַעֲרָכָה זוֹ. וּמוֹסִיפִין בַּיּוֹם הַכַּפּוּרִים עוֹד מַעֲרָכָה אַחַת לְטַל מִמָּנָה גְּחָלִים לְקְטָרֶת לְפָנֵי וּלְפָנִים : **רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר בְּכָל יוֹם שֶׁלֹּשׁ**. דְּשִׁלְשָׁה קְרָאִי כְּתִיבִי, (וַיִּקְרָא ו) עַל מוֹקְדָה עַל הַמִּזְבֵּחַ כָּל הַלֵּילָה עַד הַבֶּקֶר, זוֹ מַעֲרָכָה גְּדוֹלָה. (שָׁם) וְאֵשׁ הַמִּזְבֵּחַ תּוֹקֵד בּוֹ, זוֹ מַעֲרָכָה שְׁנִיָּה שֶׁל קְטָרֶת. (שָׁם) וְהָאֵשׁ עַל הַמִּזְבֵּחַ תּוֹקֵד בּוֹ לֹא תִכְבֶּה, זוֹ מַעֲרָכָה שְׁלִישִׁית שֶׁל קִיּוֹם הָאֵשׁ. וּמַעֲרָכָה רְבִיעִית לְאֲבָרִים וּפְדָרִים שֶׁלֹּא נִתְעַפְּלוּ לִית לִיהָ לְרַבִּי יוֹסִי, דְּסִבִּירָא לִיהָ שְׂאֲבָרִים וּפְדָרִים שֶׁלֹּא נִתְעַפְּלוּ, בְּצַדִּי מַעֲרָכָה גְּדוֹלָה הֵם נִשְׂרָפִים : **רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר בְּכָל יוֹם שְׁתַּיִם { כב }**. דְּלִית לִיהָ מַעֲרָכָה

שְׁלִישִׁית שֶׁל קִיּוֹם הָאֵשׁ. וּמִקְרָא שְׁלִישִׁי שֶׁל וְהָאֵשׁ עַל הַמִּזְבֵּחַ תּוֹקֵד בּוֹ לֹא תִכְבֶּה דָרִישׁ לִיָּה רַבִּי יְהוּדָה שֶׁהַמְבַעֵיר קִסְמִים דְּקִים כְּדִי לְהַצִּית הָאֵשׁ עַל הַמְעַרְכָּה הַגְּדוּלָּה לֹא יֵצִית עַל הָרֹצֵפָה וַיַּעֲלֶם כְּשֶׁהֵם דּוֹלְקִים לַמִּזְבֵּחַ, אֶלֶּא יִדְלִיקֶם בְּרֹאשׁ הַמִּזְבֵּחַ. וְהִלְכָה כְּרַבִּי יוֹסִי:

ה

פרק

פרק ה - משנה א

הוֹצִיאוּ לוֹ. מִלְשַׁכַּת הַכֵּלִים: וְכֹדֵד הִיָּתָה מִדְּתָהּ. כְּמִדְּתָהּ בַּחוּץ כֶּדֶם מִדְּתָהּ בְּפָנִים, מֵה בַּחוּץ הָיָה חוּפֵן בְּחִפְנָיו מִמֶּשׁ וְלֹא בְּכָלִי, כֶּדֶם בְּפָנִים כְּשֶׁמְעַרְהָ הַקְטֹרֶת מִן הַכֶּפֶף לְתוֹךְ חִפְנָיו לֹא הָיָה מְעַרְהָ בְּכָלִי עֲשׂוּי כְּמִדְּתָהּ חִפְנָיו אֶלֶּא לְתוֹךְ חִפְנָיו מִמֶּשׁ: נֹטֵל אֶת הַמַּחְתָּה בְּיָמָיו. לְפִי שֶׁהִיא כְּבִדָּה וְחִמָּה {ב} וְכֶפֶף הַקְטֹרֶת קִלְהָ הִימְנָה, לְכֶדֶד מַחְתָּה בְּיָמָיו וְכֶפֶף בְּשִׂמְלָלוֹ: הָיָה מְהַלְךְ בְּהִיכָל. נִכְנָס וּמְהַלְךְ בְּתוֹכָהּ לְמַעַרְב: לְבֵין שְׁתֵּי הַפְּרָכּוֹת. לְפִי שֶׁנִּסְתַּפְּקוּ בְּבֵית שְׁנֵי אִם הַמַּחְצָה הַמְבִדֶּלֶת בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּבֵין קֹדֶשׁ הַקֹּדֶשִׁים שֶׁהִיָּתָה בְּבֵית רֹאשׁוֹן וְהָיָה עֲבִיָּה אִמָּה {ג}, אִי אֹתָהּ אִמָּה כְּלָפְנִים אִו כְּלַחוּץ, לְפִיכֶד עֲשׂוּ שְׁתֵּי פְּרָכּוֹת, אַחַת חִיצוֹנָה וְאַחַת פְּנִימִית, וּבִינֵיהֶן אֹוִיר אִמָּה, לְקַלֵּט בִּינֵיהֶן אֹוִיר מְקוֹם הַמַּחְצָה: הַחִיצוֹנָה פְּרוּפָה מִן הַדְּרוֹם. רַבֵּן קֶאֱמָרִי לֵה, דְּפִלְגִי עֲלֶיהָ דְּרַבִּי יוֹסִי וְאֶמְרִי וְהַבְּדִילָה הַפְּרָכּת לְכֶם בְּמִשְׁכַּן בְּלִבָּד נֶאֱמַר. פְּרוּפָה, רֹאשָׁה כְּפּוּלָה לְצַד הַחִיצוֹן וְנֶאֱחָזֶת בְּקֶרֶס שֶׁל זֶהָב לְהִיּוֹת [פְּתוּחָה] מִן הַדְּרוֹם וְעוֹמֶדֶת {ה}: מְהַלְךְ בִּינֵיהֶן. נִכְנָס בְּפְרִיפֶת הַדְּרוֹם וּמְהַלְךְ בִּינֵיהֶם עַד שֶׁמְגִיעַ לְפְרִיפֶת הַצָּפוֹן: הַגִּיעַ לְצָפוֹן. מִשְׁנִכְנָס לְתוֹךְ חֲלָל בֵּית קֹדֶשׁ הַקֹּדֶשִׁים הַכֶּדֶם פָּנָיו לְדְרוֹם, לִילְךְ עַד בֵּין הַבְּדִים שֶׁהוּא בְּאִמְצַע הַחֲלָל, שֶׁהַבְּדִים הִיוּ אֲרָכִין עַד הַפְּרָכּת, רֹאשׁוֹ אֶחָד לְמַעַרְב וְהַשְּׁנֵי לוֹ לְמִזְרָח, אֶחָד בְּרֹאשׁ הָאֲרוֹן לְצָפוֹן וְאֶחָד בְּרֹאשׁוֹ לְדְרוֹם: מְהַלְךְ לְשִׂמְלָלוֹ עִם הַפְּרָכּת. שֶׁהַמְהַלְךְ מְצָפוֹן לְדְרוֹם שְׂמָאלוֹ לְמִזְרָח, וְהַפְּרָכּת הִיָּתָה בְּמִזְרָח, נִמְצָא שְׂמָאלוֹ עִם הַפְּרָכּת: עַד שֶׁהוּא מְגִיעַ לְאֲרוֹן. לְמְקוֹם אֲרוֹן, וְלֹא לְאֲרוֹן מִמֶּשׁ, דְּבַבִּית שְׁנֵי לֹא הָיָה שֶׁם אֲרוֹן {ו}: דְּרֹךְ פְּנִיסָתוֹ. שֶׁלֹּא הָיָה מִסַּב אֶת פָּנָיו לְצָאת, אֶלֶּא יוֹצֵא דְרֹךְ אַחֲרָיו {ט} וּפָנָיו לְאֲרוֹן: וּמִתְפַּלֵּל תְּפִלָּה קְצָרָה. וְזוֹ הִיא, יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵי, שֶׁאִם שָׁנָה זֹו שְׁחוֹנָה, פְּרוּשׁ חִמָּה, שֶׁתְּהִיא גְּשׁוּמָה, וְלֹא יַעֲדִי עֲבִיד שֶׁלְטָן מִדְּבֵית יְהוּדָה, וְלֹא יְהִיו עֲמֻדָּ יִשְׂרָאֵל צְרִיכִים פְּרָנְסָה זֶה מִזָּה וְלֹא מֵעַם אַחֵר, וְלֹא תִכְנָס לְפָנֶיךָ תְּפִלַּת עוֹבְרֵי דְרָכִים, פְּרוּשׁ מִפְּנֵי שֶׁהֵם מִתְפַּלְּלִין שֶׁלֹּא יִרְדּוּ גְּשָׁמִים: בְּבֵית הַחִיצוֹן. בְּהִיכָל: שֶׁלֹּא לְהַבְעִית אֶת יִשְׂרָאֵל. שֶׁיֵּאמְרוּ מִת הוּא {י}:

ב

משנה

ה

פרק

וּשְׁתֵּי הִיָּתָה נִקְרָאת. עַל שֶׁם שֶׁמְמַנָּה נִשְׁתַּת הָעוֹלָם, שֶׁבָּה יִסַּד הַקֹּדֶשׁ

ברוך הוא את עולמו. שתיה, יסוד:

פרק ה - משנה ג

למקום שנכנס. בבית קדש הקדשים: במקום שעמד. בין הבדים: ולא היה מתכוון להזות לא למעלה. שתהא אחת למעלה בחדה של כפרת העליון והשבע למטה [בעבגה], שהרי לא על הכפרת נוגעים אלא לארץ נופלים: אלא כמצליף. כמלקה הזה {טו} שמתחיל בין הכתפים ויורד למטה, כך היה מתכוון שיהיו שמנה הזאות הללו בארץ פשוטה, זו תחת זו: אחת ואחת. שאם לא ימנה הזאה ראשונה שלמעלה לעצמה עם כל שבע שלמטה, פעמים שיטעה וימנה הזאה ראשונה עם שבע שלמטה, ובהזאה הראשונה שלמטה ימנה שתים. ואין לומר ימנה הזאה שלמעלה עם שבע שלמטה וימנה עד שמנה, דיש לומר מצוה להפסיק מתנות שלמטה מתוך שבעה ולא מתוך שמנה:

פרק ה - משנה ד

נטל דם הפר והניח דם השעיר. מסקנא דמלתא דרבי יהודה היא {יח}, דאמר לא היה שם אלא פן אחד, וצריך לטל דם הפר ותחלה כדי להניח דם השעיר בפרו שהיה עליו דם הפר. ואין הלכה כרבי יהודה: על הפרכת. דכתיב (ויקרא טז) וכן יעשה לאהל מועד {יט}: ערה דם הפר. דכתיב במתנות המזבח (שם) ולקח מדם הפר ומדם השעיר, מדם שניהם יחד: ונתן את המלא בריקו. וחוזר ומערה מזרק מלא תוך הריקו, כדי שיתערבו הדמים יפה יפה:

פרק ה - משנה ה

היה מחטא ויורד. האי תנא סבר שהיה הכהן הולך ברגליו לכל קרו וקרו, וכל מתנה ומתנה היתה בקרו שלפניו וסמוך לו. ולהכי נקט מחטא ויורד, כלומר שהיה נותן מתנה מלמעלה למטה, שאם יתן מלמטה למעלה בקרו שלפניו הדם זב לתוך בית יד שלו ומטנף את בגדיו. ורבי אליעזר סבר שהכהן עומד בקרו אחת ומשם נותן המתנות על כל הקרנות, שהרי כל המזבח אינו אלא אמה על אמה מרבע, וכיון שאין שלשת הקרנות סמוכות לו יכול לתן מלמטה למעלה ולא יטנף את בגדיו, חוץ מקרו זו שהוא עומד אצלה שאי אפשר לו לצדד ראשי אצבעותיו למטה אלא למעלה, שאם יצדד ראשי אצבעותיו למטה ויתן מתנה מלמטה למעלה הרי הדם זב לתוך בית יד כתנתו שלו. ואין הלכה כרבי אליעזר:

פרק ה - משנה ו

על טהרו. אחר שגמר כל המתנות של קרנות מזה עליו שבע פעמים, כדכתיב (ויקרא טז) והזה עליו מן הדם. טהרו, המקום המגלה שבו {כג}, שחותה האפר והגחלים אילך ואילך ומזה על זהבו של מזבח: **ושל מזבח החיצון.** שגרי דם החטאות החיצונות הנה שופך על יסוד דרומי: **אלו ואלו.** דמים החיצוניים והפנימיים הנשפכים על מזבח העולה, היו שותתים ונופלים מן היסוד לרצפה ומתערבין באמה סילון שבעזרה היוצא לנחל קדרון: **לגננים.** לבעלי גנות: **ומועלין בהם.** אסור להנות מהם בלא דמים:

פרק ה - משנה ז

כל מעשה יום הכפורים. כל עבודות שעובד בבגדי לבן בפנים ובהיכל {כו}: **האמור על הסדר.** במשנתנו: **וכן בהיכל.** נתן מקצת מתנות בפרכת ונשפך הדם, גביא פר אחר וניתחיל מתנות הפרכת, ואינו צריך לחזר ולהתחיל בפנים: **שכלן כפרה בפני עצמן.** לפיכך כפרה שנגמרה נגמרה: **ממקום שפסק.** ואפלו לא נגמרה אותה כפרה אינו צריך לחזר ולתן מה שנתן. ואין הלכה כרבי אלעזר ורבי שמעון:

פרק ו

פרק ו - משנה א

שני שעירי. במראה. שניהם לבנים או שניהם שחורים. ובקומה ובדמים {א}. דתלתא קראי כתיבי. (ויקרא טז) ומאת עדת בני ישראל יקח שני שעירים. ולקח את שני השעירים. ונתן אהרן על שני השעירים. וכיון דשעירים תרי משמע, מה תלמוד לומר שני שני תלתא זימני, אלא שיהיו שנים במראה ובקומה ובדמים: **ויאמר אם של שם מת כו.** הכי מפרשה, אם של שם מת יאמר זה שעלה עליו הגורל לשם יתקיים תחתינו. ואם של עזאזל מת יאמר זה [שעלה] עליו וכו': **והשני.** אם של עזאזל מת ועכשיו יש כאן שנים לשם, אחד שנשאר מזוג ראשון ואחד מזוג שני, ובאחד מהן יתכפרו, והשני ירעה. וכן אם של שם מת והרי יש כאן שנים לעזאזל, האחד ישתלח והשני ירעה. ושני שבזוג שני הוא שירעה עד שיפל בו מום, ושני שבזוג ראשון הוא שיקרב אם הוא של שם, או ישתלח אם הוא של עזאזל, שאין בעלי חיים נדחין {ב}, ואם ארעה להן שעת פסול עדן יכולין להתקן כשיזדוג לו אחר: **שאינו חטאת צבור מתה.** דכי גמירי חטאות מתות, ביחיד גמירי. ושעירי יום הכפורים חטאות צבור הן, דכתיב (ויקרא טז) ומאת עדת בני ישראל יקח. וחטאת מתה הוא שמכניסין אותה לבית אחד ומניחין אותה שם עד שתמות: **ועוד אמר רבי**

יהודה נשפך הדם. של שעיר של השם, ימות המשתלח, דהא לא אתעבידא מצוה דדם, ובכל העבודות הנעשות בבגדי לבן בין בפנים בין בחוץ חקה כתיב בהו לעכב, וצריך להביא דם אחר ואי אפשר אלא בהגרלה, וכיון דאית ליה בעלי חיים נדחין ימות המשתלח הראשון: **מת המשתלח.** אף על גב דשלוח לא מעכב לדברי הכל, דכי כתיב חקה לעכב אדברים שהכהן עושה בבגדי לבו, לא על דברים הנעשים ביד איש עתי, מכל מקום ילפינן מקרא דכתיב (שם) יעמד חי לפני ה' לכפר עליו, עד אימתי זקוק המשתלח לעמד חי, עד שעת מתן דמו של חברו, הא אם מת קדם לכן אין כפרת הדם כלום, לכך צריך תשלומים. ובלא הגרלה אי אפשר, וזקוק לשנים, וראשון ידחה, דהכל מודים בשחוטים שנדחים:

פרק ו - משנה ב

בא לו אצל שעיר. לאחר שגמר מתן דמים של פר ושעיר בא לו הכהן אצל שעיר המשתלח במקום שהעמידו שם כנגד בית שלוחו:

פרק ו - משנה ג

אלא שעשו הכהנים קבע. להיות משלחין אותו, ולא היו בית דין של כהנים מניחין את ישראל להוליכו: **ערסלא.** שם האיש:

פרק ו - משנה ד

וכבש. כמין מעלה עשו, שהוא גבוה ויוצא דרך הכבש חוץ לעזרה וחוץ לעיר, כדי שלא יוכלו הבבלים לגע במשלת, לפי שהיו רגילין לתלשו בשערו ואומרים לו טל מהר וצא ואל תשהא עונותינו אצלנו עוד: **מיקירי ירושלים.** מחשובי ירושלים: **עד ספה ראשונה.** סכות עשו לו בדרך, והולכין בני אדם לגור שם לפני יום הכפורים, שמלוין אותו מסכה לסכה: **תשעים ריס.** היו מירושלים ועד הצוק. כל הר גבוה וזקוף קרוי צוק: **שבעה ומחצה.** ריסין לכל מיל. אני שמעתי דרוס גרסינן בוי"ו. והם מאתים וששים ושש פסיעות, כחשבון רוס. נמצאו שבעה ריסין ומחצה אלפים פסיעות פחות חמשה, קרוב למדת תחום שבת, ותשעים ריס הם שנים עשר מיל {י}:

פרק ו - משנה ה

הרי מזון והרי מים. לא היו אומרים לו כך אלא כדי שייטב לבו, שמי שיש לו פת בסלו אינו רעב כמי שאין לו פת בסלו, אבל מעולם לא הצריך אדם לכך: **ומלוין אותו מסכה לסכה.** שמירושלים ועד ספה ראשונה מיל, ועשר סכות, ובין כל ספה וספה מיל, הרי מירושלים עד ספה אחרונה

עֲשֶׂרָה מִלִּיּוֹן. נִשְׁאָר מִסֵּפֶה אַחֲרוֹנָה לְצוּק שְׁנֵי מִלִּיּוֹן, מִלִּיּוֹן אוֹתוֹ מִיל כַּמֵּדֶת תְּחוּם שֶׁבֶת, וְעוֹמְדִים מִרְחוֹק וְרוֹאִין אֶת מַעֲשָׂיו:

פרק ו - משנה ו

חֲצִי קֶשֶׁר בְּסַלַע וְחֲצִי קֶשֶׁר בֵּין קַרְנָיו. לֹא הָיָה קוֹשֶׁר כָּל הַלְשׁוֹן שֶׁל זְהוּרִית בְּסַלַע, שָׁמָּה תִּלְבֵּין מִיַּד קֶדֶם דְּחִיפַת הַשְּׁעִיר, וּמִשְׁמַחַת לְבוֹן הַלְשׁוֹן שֶׁל זְהוּרִית שְׁמֵרָאָה שְׁכָבֵר נִתְכַּפְּרוּ הָעוֹנוֹת יִשְׁכַּח מִצְּוֹת הַדְּחִיפָה וַיִּדְמָה שְׁכָבֵר נִשְׁלָמָה הַמְצֻנָה מֵאַחַר שֶׁהִלְבִּין הַלְשׁוֹן. וְלֹא הָיָה קוֹשֶׁר כְּלָה בֵּין קַרְנָיו, שָׁמָּה בְּשַׁעַת דְּחִיפָה יִכֹּף הַשְּׁעִיר רֹאשׁוֹ תַּחַת גּוּפוֹ כְּשֵׁיפֵל לְאַחֲרָיו וְלֹא יוּכַל לִרְאוֹת הַלְשׁוֹן כְּשֶׁתִּלְבֵּין, וַיְהִי כָּל יִשְׂרָאֵל עֲצָבִין. לְפִיכֹךְ קֶשֶׁר חֲצִיָּה בְּסַלַע, וְהִיא לֹא תִלְבֵּין לְחֻצָאִין עַד שֶׁתִּגְמַר מְלֹאכֶת כְּלָה. וּכְשֶׁקוֹשֶׁר בְּאַחֲרוֹנָה חֲצִיָּה בֵּין קַרְנָיו, אָף עַל פִּי שֶׁתִּלְבֵּין מִיַּד לֹא יִנִּיחַ מִלְּדַחְפוֹ, הוֹאִיל וְהוּא עֶסוּק בָּהּ: **בָּא וְיֹשֵׁב לוֹ.** חוֹזֵר עַד סֵפֶה אַחֲרוֹנָה. וְאָף עַל פִּי שֶׁהִיוּצָא חוּץ לְתַחום אֶפְלוּ בְּרִשׁוֹת חֲכָמִים אִין לוֹ אֵלָּא אֲלָפִים אִמָּה מִמְּקוֹם שֶׁיֵּצֵא לְשֵׁם בְּרִשׁוֹת, לָזֶה הַתִּירוֹ, לְפִי שֶׁיִּרְא לְעַמֵּד בְּמִדְבָּר מִשְׁתַּחֲשָׁד: **מִטְמֵא בְּגָדִים.** דְּכֹתִיב (וַיִּקְרָא טז) וְהִמְשַׁלַּח אֶת הַשְּׁעִיר לְעִזָּאזֵל יִכְבֵּס בְּגָדָיו: **רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר כּוֹי.** וְאִין הִלְכָה כְּרַבִּי שְׁמַעוֹן:

פרק ו - משנה ז

בָּא לוֹ. אַחַר שֶׁמָּסַר כֶּהֵן גְּדוֹל הַשְּׁעִיר הַמְשַׁתְּלַח לְמִשְׁלַח, בָּא לוֹ אֶצֶל פֶּר וְשַׁעִיר הָעוֹמְדִים לְשֶׁרֶף, וְקָרְעוּ וְהוֹצִיא אִמּוּרֵיהֶן: **וְנִתְּנָם בְּמַגִּיס.** בְּקַעֲרָה שֶׁל כְּלֵי שֶׁרֶת: **וְהַקְטִירָם.** אִי אֶפְשֶׁר לוֹמַר שֶׁהָיָה מִקְטִירָן עֲכָשׂוֹ, דְּהָא בְּבִגְדֵי לָבָן הוּא לְבוּשׁ וְעֵדוּן עֲלָיו לְקִרְוֹת הַפְּרָשָׁה בְּבִגְדֵי לָבָן {יד}. אֵלָּא הֲכִי קָאָמַר, נִתְּנָם בְּמַגִּיס כְּדִי לְהַקְטִירָן אַחַר כֶּךָ כְּשֵׁיגִיעַ זְמַנּוֹ, לְאַחַר שֶׁיִּטְבֵּל וַיִּלְבֵּשׁ בְּגָדֵי זָהָב: **קָלַעוּ בְּמַקְלָעוֹת.** כְּמִין קְלִיעָה {טו}, וְשִׁלְמִים הֵם עִם עוֹרוֹתֵם וּבְשָׂרָם וּפְרָשָׁם, אֵלָּא שֶׁנִּקְרַע כְּרֶסֶם לְהוֹצִיא אִמּוּרֵיהֶן: **וְהוֹצִיאָן לְבֵית הַשְּׂרָפָה.** חוּץ לִירוּשָׁלַיִם: **וּמֵאִימַתִּי מִטְמֵאִין בְּגָדִים.** הָעֶסוּקִין בָּהֶם, כְּדֹכְתִיב (וַיִּקְרָא טז) וְהַשׁוֹרֵף אוֹתָם יִכְבֵּס בְּגָדָיו: **רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר כּוֹי.** וְאִין הִלְכָה כְּרַבִּי שְׁמַעוֹן:

פרק ו - משנה ח

הִגִּיעַ שְׁעִיר לְמִדְבָּר. שְׁאִינוּ רִשְׁאֵי לְהַתְּחִיל בְּעִבּוּדָה אַחֲרֵת עַד שֶׁיִּגִּיעַ שְׁעִיר לְמִדְבָּר, שְׁנֵאָמַר (שִׁם) וְשַׁלַּח אֶת הַשְּׁעִיר בְּמִדְבָּר, וְאַחַר כֶּךָ וְאֶת חֶלֶב הַחֶטְאֵת יִקְטִיר: **דוּרְפִיּוֹת.** אֲבָנִים גְּדוֹלוֹת {יט} וּגְבוּהוֹת זו עַל זו, שֶׁשֵּׁם הַשׁוֹמְרִים עוֹמְדִים וּמְנִיפִים בְּסוּדְרִין: **וְעַד בֵּית חֲדוּדוֹ.** הוּא רֹאשׁ הַמִּדְבָּר. וְסִבִּירָא לִיָּה לְרַבִּי יְהוּדָה שֶׁמִּשְׁהִגִּיעַ הַשְּׁעִיר שֵׁם נַעֲשִׂית מִצְּוֹתוֹ, אָף עַל פִּי שֶׁלֹּא הִגִּיעַ לְצוּק. וְאִין הִלְכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה: **הוֹלְכִין מִיל.** כְּדֹאָמְרִינָן לְעִיל מִיִּקְרִי יְרוּשָׁלַיִם מִלִּיּוֹן אוֹתוֹ עַד סֵפֶה רֹאשׁוֹנָה, וּכְשֶׁחוֹזְרִין וְשׁוֹהִין אַחַר

פרק

ז

פרק ז - משנה א

בא לו כהן גדול לקרות. פְּרִשֶׁת הַיּוֹם: **בְּבִגְדֵי בוּץ.** שְׁעֶבֶד בָּהֶם עֲבוֹדַת הַיּוֹם: **קורא.** שְׁמִתָּר לִלְבָשׁ בְּגָדֵי כְּהֵנָה אֶפְלוּ שֶׁלֹּא בִשְׁעַת עֲבוֹדָה, דְּבִגְדֵי כְּהֵנָה נִתְּנוּ לַהֲנוֹת בָּהֶן: **בְּאַצְטְלִית.** לְבוּשׁ עֲשׂוּי כְּמִין חֲלוּק לָבָן, מְשָׁלוּ, שְׁקָרִיאת הַפְּרָשָׁה אֵינָה עֲבוֹדָה: **חֲזַן הַכְּנֻסֶת.** שְׁמֵשׁ {ג}: **ראש הכנֻסֶת.** עַל פִּי נִחְתְּכִים כָּל צָרְכֵי הַכְּנֻסֶת, מִי מַפְטִיר וּמִי פּוֹרֵס עַל שְׁמַע וּמִי עוֹבֵר לַפְּנֵי הַתֵּבָה. וְנוֹתְנִים סֵפֶר תּוֹרָה מִזֶּה לָזֶה, מְשׁוּם יִקְרָא דְכֹהֵן גָּדוֹל {ד}, לְהִרְאוֹת שְׂיֵשׁ שְׁרָרוֹת הַרְּבִה לְמַטָּה מִמֶּנּוּ: **עוֹמֵד וּמְקַבֵּל.** מְכַלֵּל דְּעַד הַשְּׁתָּא יוֹשֵׁב הָהֵן. נִמְצִינוּ לְמַדִּים דְּבִעֲזָרַת נְשִׁים הָיָה קוֹרֵא {ה}, דְּאֵי בְּעֲזָרַת יִשְׂרָאֵל וְכָל שָׁפָן בְּמִקּוֹם הַמְּקֻדָּשׁ יוֹתֵר מִמֶּנָּה אֲסוּר לֵישֵׁב אֶלָּא לְמַלְכֵי בֵּית דָּוִד הִתֵּר לָהֶם לֵישֵׁב בְּעֲזָרָה, דְּכַתִּיב (שְׁמוּאֵל ב ז) וַיֵּבֵא הַמֶּלֶךְ דָּוִד וַיֵּשֶׁב לַפְּנֵי ה': **וקורא אחרי מות ואך בעשור.** שְׁבִפְרִשֶׁת אָמַר. שְׁמִתָּר לְדַלַּג בְּתוֹרָה בְּעֵינָיו אֶחָד כְּשֶׁהוּא קָרוֹב בְּכָדֵי שֶׁלֹּא יִפְסִיק הַתְּרַגְּמוֹ, אֲבָל אִם קָדָם שְׁיִגְלַל סֵפֶר תּוֹרָה עַד מִקּוֹם הַדְּלוּג יִפְסִיק הַתְּרַגְּמוֹ הַמְּתַרְגֵּם פְּסוּק שְׁקָרָא הַקּוֹרֵא, אֲסוּר לְדַלַּג וְלְגַלֵּל, שְׁנִמְצְאוּ צְבוּר יוֹשְׁבִים וּמְצַפִּים, וְאִין זֶה כְּבוֹד הַצְּבוּר: **יותר ממה שקריתי לפניכם כתוב כאן.** שֶׁלֹּא לְהוֹצִיא לְעַז עַל סֵפֶר תּוֹרָה, כְּשֶׁרוֹאִין אוֹתוֹ קוֹרֵא פְּרָשָׁה שְׁלִישִׁית עַל פֶּה יִהְיוּ סְבוּרִים שְׁסִפֵּר תּוֹרָה חֶסֶר אוֹתָהּ פְּרָשָׁה: **ובעשור שבחמש הפקודים קורא על פה.** שֶׁהִיא רְחוּקָה מִפְּרִשֶׁת אַחֲרֵי מוֹת וְאָךְ בְּעֵשׂוֹר יוֹתֵר מִכָּדֵי שְׁיִפְסִיק הַתְּרַגְּמוֹ, לְפִיכֵךְ אֵינּוּ יְכוּל לְגַלֵּל סֵפֶר תּוֹרָה עַד שֶׁם, לְפִי שְׁאִין גּוֹלְלִים סֵפֶר תּוֹרָה בְּצְבוּר מִפְּנֵי כְּבוֹד הַצְּבוּר, וְסִפֵּר תּוֹרָה אַחֵר אֵינּוּ יְכוּל לְהִבְיֵא, מְשׁוּם פְּגָמוֹ שֶׁל רֵאשׁוֹן, שֶׁלֹּא יֵאמְרוּ הֲרֵאשׁוֹן חֶסֶר הוּא: **על התורה.** שְׁתֵּי בְּרָכוֹת, אַחַת לְפָנֶיהָ {ז} וְאַחַת לְאַחֲרֶיהָ, כְּדָרָךְ שְׁמִבְּרָכִין בְּבֵית הַכְּנֻסֶת: **על העבודה ועל ההודאה.** רְצָה וּמוֹדִים: **ועל מחילת העון.** סִלַּח לָנוּ: **ועל המקדש.** שְׁתַּשְׁרָה בּוֹ שְׁכִינָה: **ועל הפהנים.** שְׁיִתְבָּרְכוּ וַיִּהְיוּ קָרְבָּנוֹתָם לְרָצוֹן: **ועל ישראל ועל שאר התפלה.** מִפְּרָשׁ בְּגִמְרָא, תַּחֲנִנָּה רַנָּה בְּקִשָּׁה {ט} מִלְּפָנֶיהָ, שְׁעִמָּךְ יִשְׂרָאֵל צָרִיכִין לְהוֹשִׁיעַ, בְּרוּךְ אַתָּה ה' שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה:

פרק ז - משנה ב

לא מפני שאינו רשאי. דְּמַהוּ דְּתִימָא הַרּוּאָה עֲבוֹדָה אַחַת אֵינּוּ רִשְׁאֵי לְהַנִּיחָה כָּדֵי לִילָךְ לְרֵאוֹת עֲבוֹדָה אַחֲרַת דְּאִין מְעַבְרִין עַל הַמְּצוֹת, וְרֵאשִׁית עֲבוֹדָה מְצוּהָ הִיא מְשׁוּם בְּרַב עִם הַדֶּרֶת מְלָךְ, קָא מְשַׁמַּע לָן דְּלֹא מְעַבֵּר

פרק ז - משנה ג

אילו ואיל העם. טעמא דרבי אליעזר, משום דאילו ואיל העם ואמורי חטאת והוצאת כף ומחטה, כל הני דכתיבי ברישא בתורת כהנים בפרשת היום, עביד להו ברישא {יב}, והדר עביד מוספין, פר העולה ושבעה כבשים ושעיר הנעשה בחוץ, כלן עם תמיד של בין הערבים דכתיב לבסוף בחמש הפקודים: **ורבי עקיבא אומר.** פר העולה ושבעה כבשים של מוספין: **עם תמיד של שחר היו קרבין.** דכתיב (במדבר כח) מלבד עולת הבקר אשר לעולת התמיד וגו', אלמא מוספין עם עולת הבקר נעשים בסמוך לה, ואחר כך עבודת היום, ואחר כך שעיר הנעשה בחוץ, ואף על פי שהוא מן המוספין {יד} אינו יכול להקדים לעבודת היום, לפי שנאמר בו (שם כט) מלבד חטאת הכפורים, למדנו ששעיר הפנימי שהוא מעבודת היום קודמו, ואחר כך אילו ואיל העם {טו}, ואחר כך אמורי חטאת {טז}, כל אלו בטבילה שלישית. ואחר כך הוצאת כף ומחטה {יז}, ואחר כך תמיד של בין הערבים {יח}. והלכה כרבי עקיבא:

פרק ז - משנה ד

ולהטיב את הנרות. הטבה זו, הדלקה היא {יט}:

פרק ז - משנה ה

באלו נשאלים. כהן הנשאל באורים ותמים צריך ללבש שמנה בגדים. וכיצד שואלים באורים ותמים. השואל פניו אחורי הכהן הנשאל {כא}, והנשאל פניו כלפי הארון, והשואל אומר האעשה דבר פלוני או לא אעשה. ואינו שואל בקול רם ולא מהרהר בלבו, אלא בקול נמוך {כב}. ורוח הקדש לובשת את הכהן ומביט בחשן, ורואה אותיות בולטות בחשן כנגד פניו, עשה כך או לא תעשה כך, לפי שהיו כתובים על אבני החשן שמות של שנים עשר שבטים ואברהם יצחק ויעקב ושבטי יה, נמצאת כל האלפא ביתא שם, ורוח הקדש היתה מודיעה לכהן איך יצרף האותיות הבולטות זו עם זו, עד שיבין משמעותן של הדברים: **אלא למלך וכו'.** דכתיב (במדבר כז) ולפני אלעזר הכהן יעמד וגו', הוא, זה מלך, וכל בני ישראל אתו, מי שכל בני ישראל אתו לצאת למלחמה, אחריו, זה משוח מלחמה, [דהינן] למי שצריך הצבור בו, וכל העדה, אלו סנהדרין גדולה:

פרק ח - משנה א

יום הכפורים אסור באכילה ובשתיה. אף על גב דבאכילה ושתיה ענוש כרת {א}, משום דבעי למתני שאר ענויין דלית בהו כרת תנא אסור. והני חמשה ענויין כנגד חמשה ענויין הכתובים בתורה, דשבת שבתון דאמר אל הכהנים, ושבת שבתון דאחרי מות, ובעשור לחדש דחמש הפקודים, ואד בעשור לחדש דאמר אל הכהנים, והיתה זאת לכם לחקת עולם דאחרי מות, בכלהו כתיב תענו ועניתם {ב}. והני דמתניתין נמי חמשה ענויין נינהו, דשתיה ואכילה אחת הן: **המלך**. צריך שיתראה נאה, דכתיב (ישעיה לג) מלך בפינו תחזינה עיניך: **והפלה**. צריכה נוי כדי לחבבה על בעלה. וכל שלשים יום קרויה פלה: **והחיה**. יולדת: **תנעל**. מפני הצננה: **דברי רבי אליעזר**. אכלהו קאי, אמלך וכלה וחיה. והלכה כרבי אליעזר:

פרק ח - משנה ב

פחותבת. תמרה גסה. והיא פחות מפביצה {ו}. ואף על גב דכל שעורי אכילה בכזית, היינו משום דכתיב בהו אכילה, אבל הקא דלא כתיב אלא אשר לא תענה גמירי דבבציר מפחותבת לא מיתבא דעתיה והוי מענה. ומיהו קימא לן דחצי שעור אסור מן התורה, אלא שאין חיבין כרת ולא לוקין אלא על כשעור: **פמלא לגמיו**. כל שאלו יסלקנו לצד אחד יהיה אותו הצד בולט ונראה, נקרא מלא לגמיו. ושעור זה באדם בינוני {ז} הוא פחות מרביעית {ח}:

פרק ח - משנה ג

אינו חיב אלא חטאת אחת. דמחד קרא נפקי אכילה ושתיה, וחד שמא הוא {י}: **אכל ועשה מלאכה**. מתרי קראי נפקי, ותרי שמות נינהו:

פרק ח - משנה ד

אין מענין אותם. אין חיבין למנע מהן מאכל: **מחנכין אותן**. לשעות. הנה רגיל לאכל בארבע שעות, מאכילין אותו בחמש או בשש, כפי פח הבן: **קדם לשנה**. שנה אחת קדם לפרקו, אם התינוק חולה ותש פחו ואינו יכול לסבל: **וקדם לשתיים**. או שתי שנים קדם פרקו אם התינוק בריא. ופרקו הוי התינוקת בת שתיים עשרה שנה ויום אחד שאין דרפה להביא סימנים עד זמן זה, ואז היא בת ענשין. ופרקו של תינוק הוי בן שלש עשרה שנה

ויום אחד, וקדם זה אינו בר ענשין:

פרק ח - משנה ה

עברה שהריחה. העבר {יג} מריח ריח התבשיל והיא מתאווה לו, ואם אינה אוכלת שניהם מסכנים: **על פי בקיאים.** רופאים ממחין באפנותן: **אין שם בקיאים מאכילין אותו על פי עצמו.** הכי מפרשה מתניתין בגמרא, במה דברים אמורים דסומכין על דברי בקיאים, בזמן שהחולה אומר איני צריך {יד} או שותק, אבל אמר צריך, אין שם בקיאים כלל, כלומר אין בקיאותן חשובה לכלים, אבל מאכילין אותו על פי עצמו, ואף על פי שהבקיאים אומרים אינו צריך:

פרק ח - משנה ו

בלמוס. חלי האוחז מחמת רעבון ומסכן למות, וכשפראיתו חוזרת בידוע שנתרפא: **כלב שוטה.** רוח רעה שורה עליו. וסימנים שלו, פיו פתוח, רירו נוטף, אזניו סרוחות, וזנבו מונחת לו בין ירכותיו, ומהלך על צדי רשות הרבים, ויש אומרים אף נובח ואין קולו נשמע: **אין מאכילין אותו מחצר כבד שלו.** ואף על פי שנהגו הרופאים ברפואה זו, אינה רפואה גמורה להתיר לו אסור בהמה טמאה על כך {טז}: **ורבי מתיא בן חרש מתיר.** קסבר רפואה גמורה היא. ואין הלכה כרבי מתיא בן חרש: **החושש בשניו.** שמתחיל בשר החניכים להתאכל ומשם הולך לחד ולגרון: **מטילין לו סם.** שרש עשב לרפואה: **וכל ספק נפשות דוחה את השבת.** כל, לאתווי כגון דפשיטא לן דבשבת זו לא ימות, אלא ספק שאם לא יעשו לו היום שפא ימות לשבת הבאה. וכגון דאמדוהו לשתות סם זה לתמנא יומי, ויומא קמא שבתא, מהו דתימא לעכבינהו עד לאורתא כי היכי דלא ניחול עליה תרי שבתא, קא משמע לן:

פרק ח - משנה ז

מפקחין עליו. חופרין את הגל ומחפשין אחריו. ואם בדיקו עד חטמו, בין מלמעלה למטה, בין מלמטה למעלה, ולא מצאו בו נשמה, בידוע שהוא מת ושוב אין מפקחין עליו, דכתיב (בראשית ז) כל אשר נשמת רוח חיים באפיו: **מצאוהו חי מפקחין עליו.** לא נצרכה אלא שראו בו שאי אפשר שיחיה אלא חיי שעה ומיד הוא מת, קא משמע לן דמפקחין עליו בשביל אותו חיי שעה: **מת אין מפקחין עליו.** הא קא משמע לן דאפלו לדברי האומר מצילין את המת מפני הדלקה, בהא מודה דאין מפקחין. דגבי דלקה התירו לטלטל המת ולהוציאו, דאי לא שרית ליה אתי לכבווי מתוך שאדם בהול על מתו, אבל הכא אי לא שרית ליה לפקח את הגל

מאי אית ליה למעבד דתהוי אסורא דאורייתא דנשרי הא מקמי הא :

פרק ח - משנה ח

חטאת ואשם ודאי. מכפרים עם התשובה. ולא חש התנא להזכירה, דמסתמא כשהוא מביא חטאתו ואשמו כבר עשה תשובה, שאם לא היה מתחרט {כ} לא היה מביא קרבן: **אשם ודאי.** כגון אשם גזלות ואשם מעילות: **על עשה ועל לא תעשה.** הנתק לעשה, תשובה מכפרת. אבל לא תעשה שיש בה מלקות, תשובה תולה ויום הכפורים מכפר. ומסקנא דמלתא בגמרא, שאם הזיד בעשה ובלאו הנתק לעשה, או שגג בלא תעשה שיש בו מלקות, ועשה תשובה, אינו זו משם עד שמוחליו לו {כא}. ואם הזיד בלאו שיש בו מלקות, תשובה תולה ויום הכפורים מכפר. ואם שגג בחיבי פרתות ומיתות בית דין, החטאת מכפרת עם התשובה {כב}. ואם הזיד בהם, תשובה ויום כפורים תולין, ויסורין ממרקין. והגי מלי כשלא חלל את השם, כלומר שלא חטא והחטיא אחרים, אבל אם חלל את השם, אין כפרתו נגמרת עד שימות. וכל זה בזמן שאין שם שעיר המשתלח, אבל בזמן שיש שעיר המשתלח הוא מכפר על כל העברות, קלות וקמורות, חוץ מעברות שבין אדם לחברו, שאין מתכפר לו עד שירצה את

פרק ח - משנה ט

אחטא ואשוב אחטא ואשוב. תרי זימני: אין מספיקין בידו וכו'. שפיין שעבר עברה ושנה בה שוב אינו פורש ממנה, לפי שדומה עליו כהתר: